

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI STUDIJ PRIMALJSTVA

Josipa Škugor

SEKSUALNOST U TRUDNOĆI

Završni rad

Split, 2022.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI STUDIJ PRIMALJSTVA

Josipa Škugor

SEKSUALNOST U TRUDNOĆI

SEXUALITY IN PREGNANCY

Završni rad/ Bachelor's Thesis

Mentor:

Matea Dolić, mag. med. techn.

Split, 2022.

Sveučilište u Splitu
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
Preddiplomski studij Primaljstva

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo
Znanstveno polje: Kliničke medicinske znanosti
Mentor: mag. med. techn., Matea Dolić

SEKSUALNOST U TRUDNOĆI

Josipa Škugor, 211144

Sažetak

Cilj: Ovim istraživanjem se htjelo saznati stajalište ispitanica vezano uz seksualnost u trudnoći u RH, utjecaj sociodemografskih varijabli na osjećaj zadovoljstva spolnim životom i razlika seksualnim životom prije i u tijeku trudnoće.

Metode: Istraživanje se provodilo putem anonimnih online upitnika po Facebook grupama. Sudjelovalo je ukupno 356 ispitanica, a kriterij za sudjelovanje je bio da mogu pristupiti žene koje su bile trudne u 2020./2021. godini i koje imaju partnera ili supruga. Istraživanje je provedeno u periodu od 19.2.2022. do 29.4.2022. pomoću sastavljenog upitnika od 22 pitanja. Prikupljeni podaci iz upitnika uneseni su u Microsoft Excel tablice, te se za samu obradu podataka koristila deskriptivna statistika.

Rezultati: Više od polovice ispitanica imalo je povećanu seksualnu želju (libido) tijekom razdoblja trudnoće, a seksualno zadovoljstvo im je ostalo isto kao i prije trudnoće. Skoro polovica je redovito prakticirala spolne odnose kao i prije, dok su ostale rjeđe unatoč tome što nije bilo zabrane. Kod više od pola ispitanica nije bilo straha da će prilikom spolnih odnosa naštetiti fetusu, dok je kod manjeg uzorka ispitanica ipak prevladavao strah kao i kod njihovih partnera.

Zaključak: Provedenim istraživanjem se došlo do zaključka da je seksualnost u trudnoći još uvijek nedovoljno istraženo pitanje, te da je potrebno educirati mlade parove o aspektima seksualnosti prije, tijekom i nakon trudnoće, mogućim seksualnim disfunkcijama u tom razdoblju, te im omogućiti dovoljnu količinu znanja kako ni partneri ni žene ne bi imale strah od spolnih odnosa tijekom trudnoće.

Ključne riječi: Seksualnost, trudnoća

Rad sadrži: 34 stranice, 14 slika, 0 tablica, 1 prilog, 21 literaturnih referenci

Jezik izvornika: hrvatski

BASIC DOCUMENTATION CARD

BACHELOR THESIS

University of Split
University Department for Health Studies
Midwifery

Scientific area: Biomedicine and health

Scientific field: Clinical medical sciences

Supervizor: mag. med. techn., Matea Dolić

SEXUALITY IN PREGNANCY

Josipa Škugor, 211144

Summary

Objective: This research wanted to find out the position of respondents regarding sexuality in pregnancy in the Republic of Croatia, the impact of sociodemographic variables on feelings of satisfaction with sexual life and differences in sexual life before and during pregnancy.

Methods: The research was conducted through anonymous online questionnaires by Facebook groups.

A total of 356 respondents participated, and the criterion for participation was that women who were pregnant in 2020./2021. and those who have a partner or husband can apply.

The research was conducted in the period from February 19, 2022. to 4/29/2022 using a compiled 22-question questionnaire. The data collected from the questionnaire were entered into Microsoft Excel spreadsheets, and descriptive statistics were used for data processing.

Results: More than half of the respondents had increased sexual desire (libido) during pregnancy, and their sexual satisfaction remained the same as before pregnancy. Almost half practiced sex regularly as before, while the rest were less frequent despite the fact that there was no ban. More than half of the respondents were not afraid that they would harm the fetus during sexual intercourse, while in a smaller sample of respondents, however, fear prevailed as in their partners.

Conclusion: The research concluded that sexuality in pregnancy is still insufficiently researched, and that it is necessary to educate young couples about aspects of sexuality before, during and after pregnancy, possible sexual dysfunctions in this period, and provide them with sufficient knowledge of how neither partners nor women would have fear of sexual intercourse during pregnancy.

Keywords: Sexuality, pregnancy

Thesis contains: 34 pages, 14 figures, 0 tables, 1 supplements, 21 references

Original in: Croatia

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. SEKSUALNOST	1
1.2. TRUDNOĆA	2
1.3. SPOLNI ODNOSI.....	2
1.4. SPOLNI ODNOSI TIJEKOM TRUDNOĆE	3
1.4.1. Ženina percepcija o spolnim odnosima tijekom trudnoće.....	3
1.4.2. Partnerovo stajalište o spolnim odnosima tijekom trudnoće	4
2. CILJ RADA	5
2.1. HIPOTEZE.....	5
3. IZVOR PODATAKA I METODE	6
3.1. UZORAK ISPITANIKA	6
3.2. METODE PRIKUPLJANJA PODATAKA	6
3.3. METODE OBRADJE PODATAKA.....	7
4. REZULTATI.....	8
5. RASPRAVA	21
6. ZAKLJUČAK	24
7. LITERATURA	25
8. ŽIVOTOPIS.....	28
9. PRILOZI	29

1.UVOD

Kroz ovaj završni rad predočiti ćemo i obrazložiti pojam seksualnosti, trudnoće, utjecaja na spolni život tijekom razdoblja trudnoće i nakon, te na kraju otkriti da li su zadovoljeni uvjeti koje smo postavili u cilju ovog rada.

1.1. SEKSUALNOST

Seksualnost je pojam koji se definira kao skup osjećaja, ponašanja, stavova i vrijednosti, zajedno sa libidom točnije seksualnom željom i identitetom osobe (1). Također to je izuzetno bitni dio zdravlja i dobrobiti (2). Seksualnost se ujedno prikazuje kao divna i oplemenjujuća stavka kada je postavljen normalan i pozitivan stav partnera utemeljen na točnim informacijama, kada su oba partnera zdrava seksualno, te su odgovorni, bez osjećaja straha i krivnje za spolni osjećaj koji dožive, te kada se dobro poznavaju i usklađuju.

Ljudska seksualnost se može podijeliti na tri komponente. Prva komponenta se sastoji od biološkog pogleda na seksualnost. To ukazuje da od trenutka našeg rođenja pa sve do smrti svaka osoba ima obilježje seksualnosti što znači da djeca, adolescenti i odrasli imaju seksualnost. Usko gledajući u biološki aspekt seksualnosti spadaju spol osobe, spolna orijentacija i spolni identitet (3). Druga komponenta se odnosi na društveni pogled same seksualnosti. S obzirom na različite kulturne, etičke, vjerske, političke i povijesne čimbenike svako društvo ima drugačiji pogled na seksualnost (4). Društvo uvelike ima utjecaj na stav pojedinca. I treća ne manje važna komponentna se odnosi na psihološko gledište seksualnosti. Važno je ukazati da seksualnost ne čini samo seksualni čin, već da se u to ubrajaju i emocije, osobni stavovi i uvjerenja osobe. U osjećaj zadovoljstva tokom seksualnih odnosa bitnu ulogu ima mozak. On filtrira emocije, te je odgovoran za rad spolnih hormona i upravo zbog toga ga pojedinci smatraju najbitnijim organom kod seksualnih odnosa (5).

1.2. TRUDNOĆA

Trudnoća je posebno stanje u kojem žena prolazi kroz brojne emocionalne, psihičke i tjelesne promjene (6). Te promjene su samo privremene i nemaju štetne posljedice za ženu (7). Usađivanjem oplođene jajne stanice u sluznicu maternice dolazi do trudnoće. Oplođena jajna stanica se za vrijeme trudnoće razvija, raste i u koliko je uredna započinje u jajovodu (8). Vremenski period trajanja trudnoće iznosi 40 tjedana, točnije 280 dana od prvog dana posljednje menstruacije ili 10 lunarnih mjeseci. Sastoji se od 3 tromjesečja od kojeg svako posjeduje svoje karakteristike. U prvom tromjesečju se pojavljuju prvi znakovi zbog čega dolazi do spoznaje o trudnoći, a prva i najčešća sumnja je upravo izostanak menstruacije (8). Također u tom periodu žene prolaze kroz psihičke promjene zbog planiranja i samog prihvatanja stanja u kojem se nalaze. Drugo tromjesečje karakterizira vizualno prepoznavanje trudnice dok se u trećem tromjesečju počinju javljati kontrakcije ili trudovi koji upućuju na kraj trudnoće. Tad se već potpuno prilagode na promjene koje proživljavaju zbog trudnoće (8). I u posljednjem tromjesečju se pojavljuju trudovi koji ukazuju na završetak razdoblja trudnoće. Što se bliže samom porodu javlja se osjećaj zabrinutosti i straha stoga je jako bitno da imaju povjerenja u zdravstveno osoblje koje će ih voditi i objašnjavati svako dio porođaja.

1.3. SPOLNI ODNOSI

Osobe mogu drugačije gledati na spolne odnose. Za neke to može biti prikaz ljubavi i zaljubljenosti, ali za pojedince i ništa više od zabave. Dok neki smatraju to svetim što pripada isključivo sakramentu braka (9). Spolni odnos ne uključuje samo fizički dodir, već dublji intimni susret i otkriće te poseban doživljaj bliskosti s drugom osobom (10). Najbolje razdoblje za prvi seksualni odnos je između 18. i 21. godine života. Prvi spolni odnos zna djelovati zastrašujuće. Međutim kod većine unatoč grču i lošim iskustvima, sama penetracija tijekom odnosa nije bolna, čak ni prvi put. Ključno je da se osobe koje stupaju u spolni odnos pripreme psihički i tjelesno. Za djevojke je bitno da steknu naviku odlaska na redovite ginekološke preglede, posebice kada krenu biti spolno aktivne (11). Mnoge na samu pomisao ginekologa osjećaju strah. Stoga bi

bilo dobro ako imaju osobu kojoj vjeruju da prvi put ode s njom da se smanji sam osjećaj straha. Bitno je ukazati djevojkama da pregled neće biti bolan. Što se tiče kontracepcije važno je educirati i uputiti mlade ljude o svim prednostima kontracepcije – zaštita od spolno prenosivih bolesti, neplaniranih trudnoća i slično. Spolna edukacija prikazuje znanje o ponašanju, određenim osjećajima i vrijednostima kao i osnovnog dijela anatomije i funkcije genitalnih organa (12).

1.4. SPOLNI ODNOSI TIJEKOM TRUDNOĆE

Malo se zna o tome koji stvarni čimbenici mogu utjecati na trudnoću i spolne odnose tijekom trudnoće (13). To se pitanje dugo zanemarivalo (14). Parove koji se pripremaju za roditeljstvo važno je educirati o spolnim odnosima tijekom trudnoće. Samim porastom trudnoće dolazi do promjene seksualnog života partnera zbog utjecaja bioloških, psiholoških i sociodruštvenih čimbenika. Trudnoća ima veliki utjecaj na seksualnost unatoč uvjetovanosti pojedinca (15).

1.4.1. Ženina percepcija o spolnim odnosima tijekom trudnoće

Rijetko se govori o ženinim potrebama za seksom u tom razdoblju jer se to još uvijek smatra neugodnom temom. Javlja se seksualna disfunkcija kada se sazna za trudnoću upravo zbog misli da seks može loše utjecati na fetus, te je upravo to jedan od glavnih razloga zašto dolazi do susprezanja od spolnih odnosa. Također žene smatraju da su u tom periodu manje privlačne svojim partnerima. Tijekom odnosa kod žena se može pojaviti i bol pa je to još jedan od razloga zašto izbjegavaju seks. Također u tom razdoblju većina žena izbjegava snošaj (16).

U razdoblju trudnoće željne su više pažnje od strane partnera i zahtjevaju njegovu privrženost, te razumijevanje i potporu. Unatoč tome što veći broj žena izbjegava spolne odnose tijekom trudnoće, neke ipak povećavaju broj spolnih odnosa, odražavajući individualnu prirodu ljudske seksualnosti i odgovora na stanje u kojem se nalaze (17).

1.4.2. Partnerovo stajalište o spolnim odnosima tijekom trudnoće

Partneri također prolaze kroz psihičke promjene tijekom trudnoće (18). U prvom tromjesečju kod partnera kao i kod žena dolazi do prilagodbe na vijest o trudnoći i razumijevanju o novoj ulozi koja im slijedi stoga u tom periodu dolazi do smanjenja želje za spolnim odnosima. Kasnije kada se oboje oslobode straha, i kako trudnoća napreduje seksualna želja im se ponovno povećava. Kako je sama trudnoća osjetljivo stanje za ženu izuzetno je bitno da partner razumije ženu, da uvažava njezine osjećaje i brige, te da joj bude podrška i netko tko će je ohrabrivati.

2.CILJ RADA

Cilj ovog završnog rada je ispitati:

1. seksualnu želja (libido) žena tijekom razdoblja trudnoće;
2. zadovoljstvo seksualnim životom u trudnoći;
3. učestalost seksualnih odnosa u tijeku trudnoće;
4. postojanje straha u svezi sa seksualnim odnosima u trudnoći.

2.1. HIPOTEZE

1. Žene su imale povećanu spolnu želju u vrijeme trudnoće.
2. Žene i njihovi partneri osjećali su strah prilikom spolnih odnosa za vrijeme trudnoće u odnosu na period prije trudnoće.

3. IZVOR PODATAKA I METODE

3.1. UZORAK ISPITANIKA

Ovo istraživanje provedeno je online anketom „Seksualnost u trudnoći“ na prigodnom uzorku. Sudjelovati su mogle sve punoljetne žene koje su rodile u 2020. i/ili 2021. godini, koje imaju partnera ili supruga. Sudjelovanje u istraživanju je bilo dobrovoljno i anonimno. Anketi je pristupilo 356 žena. Sve ispitanice su dale suglasnost za sudjelovanje u istraživanju i odgovorile su na sva postavljena pitanja.

3.2. METODE PRIKUPLJANJA PODATAKA

Istraživanje se provodilo u vremenskom periodu od 19.02. do 29.04. 2022.godine. Anketa se sastojala od 22 pitanja (Prilog 1), a upitnik je bio objavljen putem društvene mreže Meta u sljedećim grupama i stranicama:

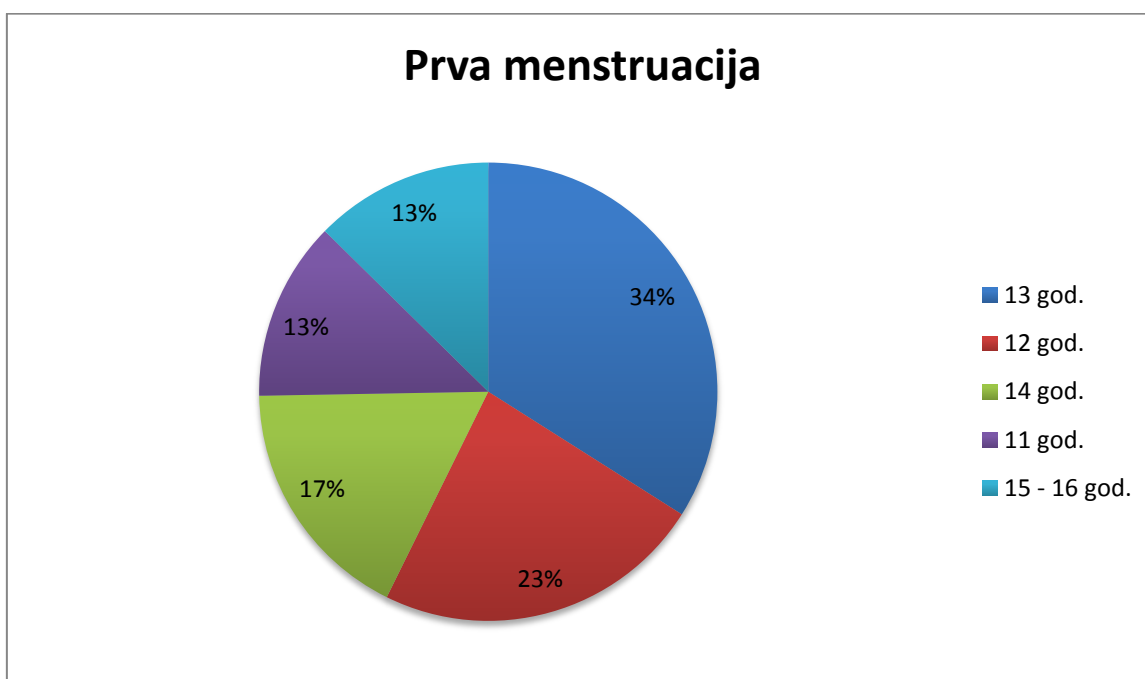
1. „Mame i Trudnice savjeti iskustva“;
2. „□Trudnice i mame □ - iskustva, savjeti“;
3. „Mame i trudnice 2020./2021.“;
4. „Klub trudnica i mladih mama“;
5. „Trudnice i mame 2020./2021./2022.“;
6. „Mame i trudnice sa svih strana (kutak za nas)“;
7. „Klub trudnica – roditelja Split“;
8. Hrvatska komora primalja;
9. Sveučilišni odjel zdravstvenih studija – službeni profil.

3.3. METODE OBRADU PODATAKA

Prikupljeni podatci iz upitnika unijeli su se automatski u Microsoft Excel tablice prema unaprijed pripremljenom kodnom planu. Za obradu podataka korištena je deskriptivna statistika.

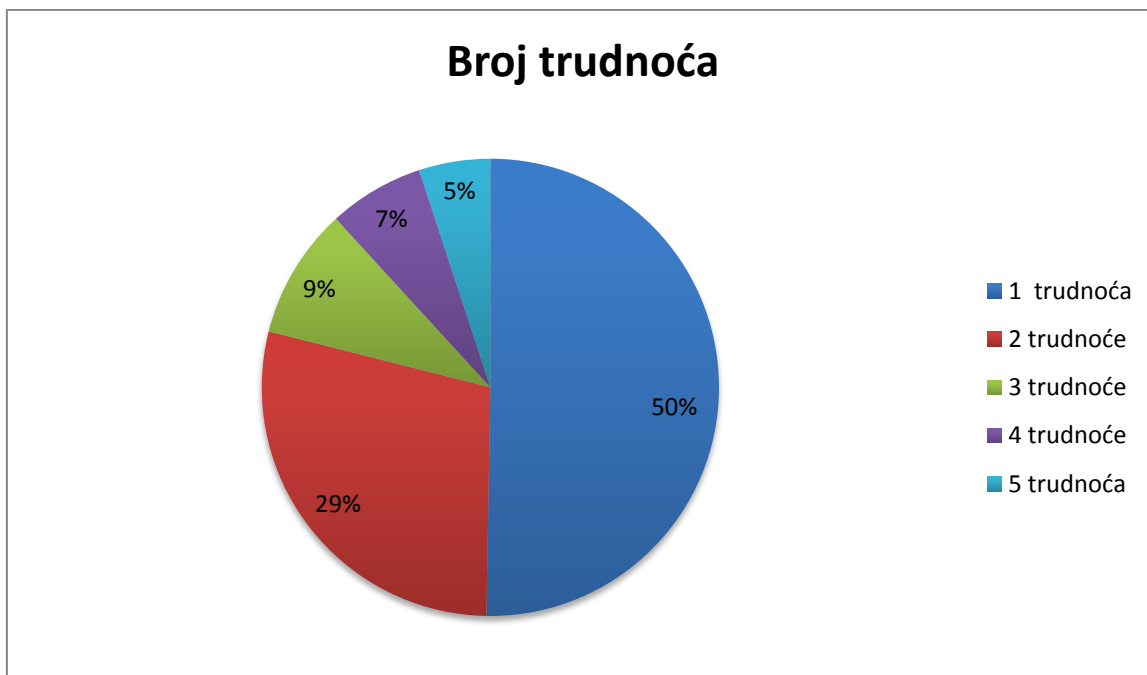
4. REZULTATI

Raspon godina žena koje su prisustvovalе anketi bio je od 20 do 46. Od 356 ispitanica, 34% (N=121) je dobilo prvu menstruaciju u 13 godini života, 23% (N=83) je dobilo s 12 godina, 17% (N=62) s 14 godina, 13% (N=45) s 11 godina, a ostatak od 13% menarhu je dobilo između 15 i 16 godine života (slika 1).

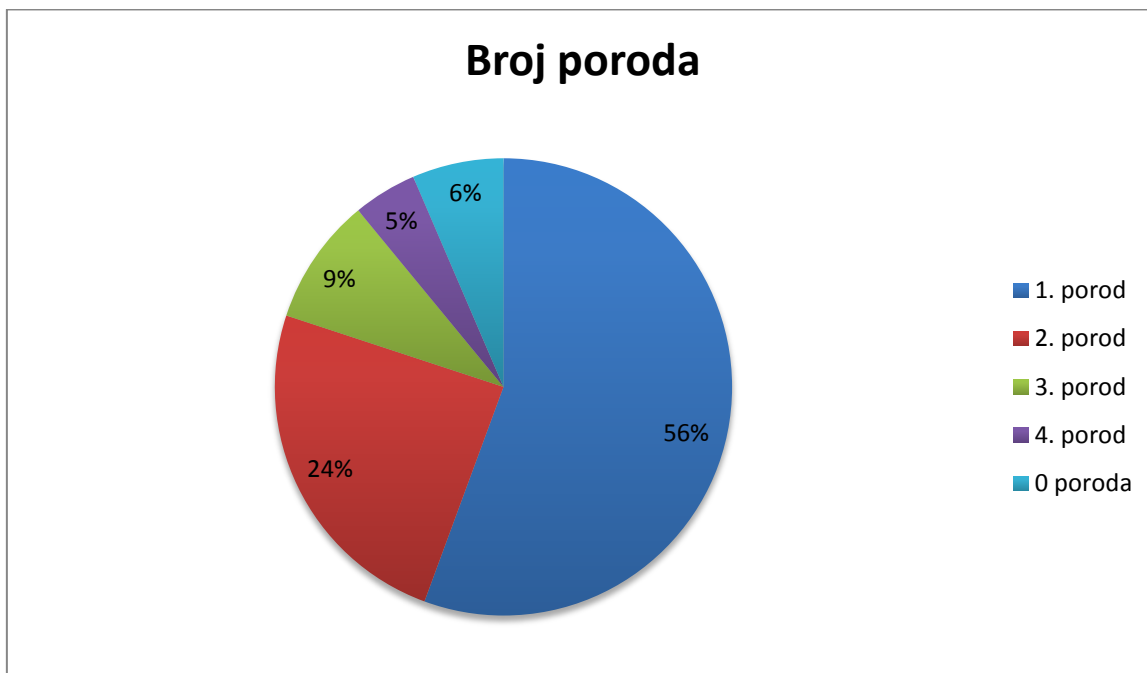
Slika 1. Godine prve menarhe

Ukupno 50% (N=179) ispitanica je prvi put bilo trudno, 29% (N=102) drugi put, dok je 21% ispitanica imalo 3-5 trudnoća u vremenu provođenja istraživanja (slika 2).

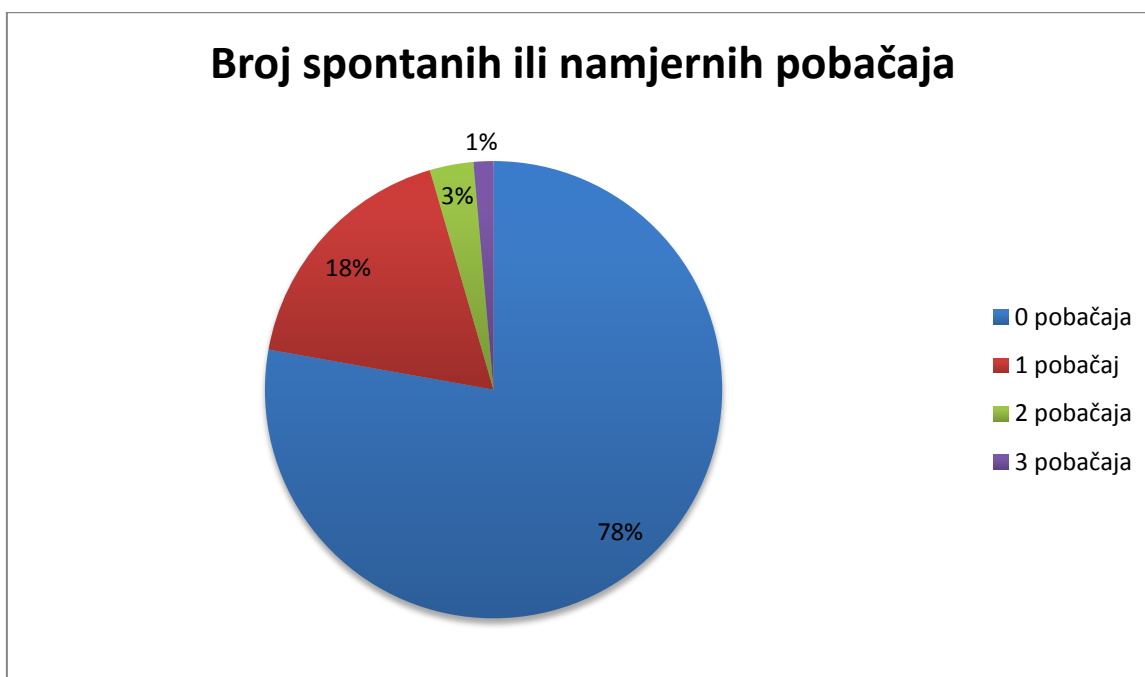
Slika 2. Prikaz broja trudnoća kod ispitanica

Što se tiče pitanja o broju poroda, većina ispitanica njih 56% (N=198) je odgovorila da im je to prvi porod, nešto manje 24% (N=87) da im je drugi porod, 9% (N=32) da je treći, 6% (N=23) da još nisu rodile, a samo 5% da im je to četvrti porod (slika 3).

Slika 3. Prikaz broja poroda kod ispitanica

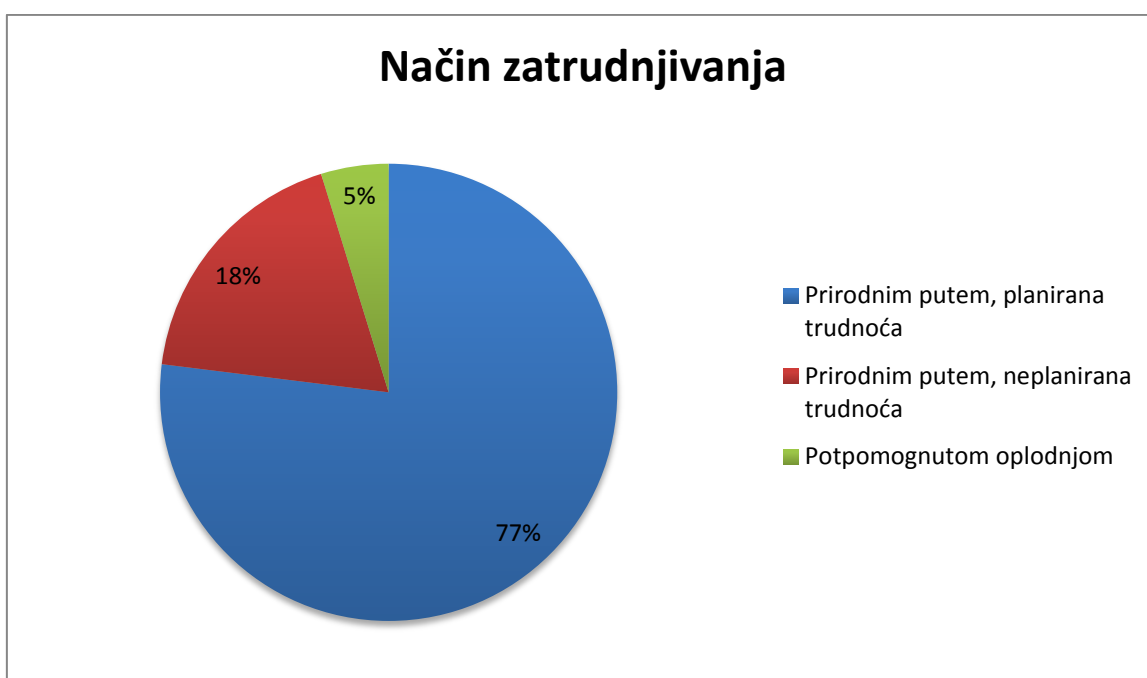
Ukupno 22% ispitanica je imalo spontani ili namjerni prekid trudnoće i to; njih 18% (N=63) je imalo jedan, 3% (N=11) dva dok je 1% (N=5) ispitanica imao 3 pobačaja (slika 4).

Slika 4. Prikaz broja spontanih ili namjernih pobačaja kod ispitanica

U vezi načina zatrudnjivanja žene su mogle odgovoriti s jednim od tri navedena odgovora: Prirodnim putem, planirana trudnoća; prirodnim putem, neplanirana trudnoća te potpomognutom oplodnjom. Ukupno 77% (N=274) ispitanica je odgovorilo da su zatrudnjele prirodnim putem, planirano. Neplanirano je zatrudnjelo 18% (N=65) ispitanica te 5% ispitanica je zatrudnjelo nakon provođenja postupka potpomognute oplodnje (slika 5).

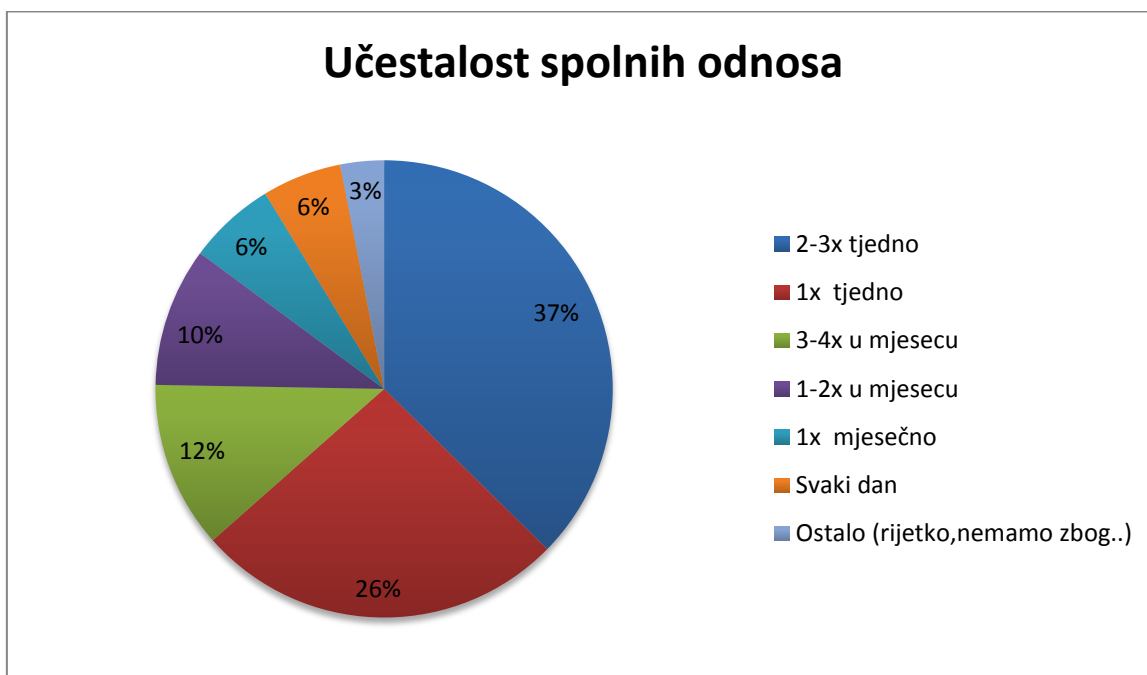
Slika 5. Prikaz tri načina zatrudnjivanja ispitanica

Slaganje s izjavom „Imam seksualnu želju i uživam u spolnim odnosima“ ispitanice su ocjenjivale od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem). Najveći postotak ispitanica, 57 % (N=202) se u potpunosti slaže, ukupno 21% ispitanica (N=74) se slaže s navedenom tvrdnjom, ne može se odlučiti 16 % (N=58) ispitanica. S tvrdnjom se ne slaže 4 % (N=13) i u potpunosti se ne slaže 2% (N=9) ispitanica (slika 6).

Slika 6. Prikaz seksualne želje i užitka u spolnim odnosima kod ispitanica tijekom trudnoće

Na slici 7 prikazana je učestalost spolnih odnosa kod ispitanica. Vidljivo je da najveći broj ispitanica ima jedan ili više spolnih odnosa u tjednu (63%), dok najmanji broj ispitanica, 3% (N=11) nemaju spolne odnose tijekom trudnoće. Najčešći razlozi su medicinski; visok rizik u svezi s prijevremenim porodom (slika 7).

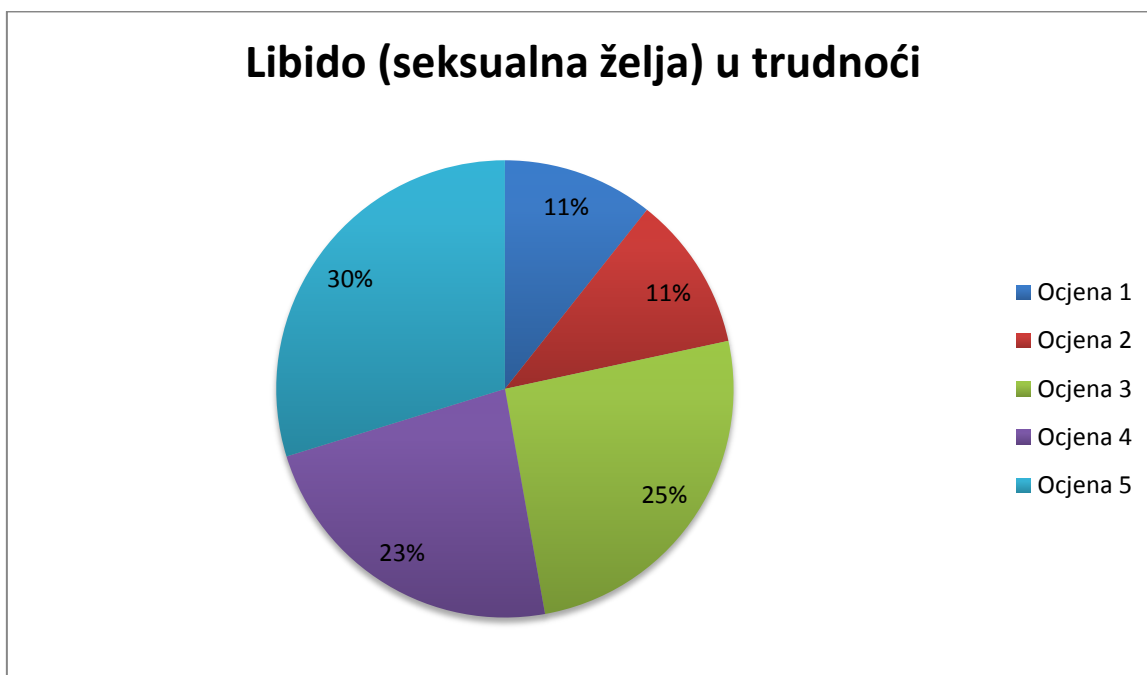
Slika 7. Prikaz učestalosti spolnih odnosa kod ispitanica za vrijeme trudnoće

„Zadovoljna sam svojim seksualnim životom“ je tvrdnja s kojom su ispitanice iskazale stupanj slaganja na Likertovoj ljestvici od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem). Ukupno 54% (N=194) ispitanica je u potpunosti zadovoljno svojim seksualnim životom. Zadovoljno je svojim seksualnim životom i 19% ispitanica (N=66). Nemaju stav o ovoj tvrdnji 15% (N=55) ispitanica. Dok 7% (N=24) nije zadovoljno svojim seksualnim životom, a 5% (N=17) ispitanica uopće nije zadovoljno svojim seksualnim životom (slika 8).

Slika 8. Zadovoljstvo žena seksualnim životom

Na Slici 9 je prikazana seksualna želja u trudnoći kod ispitanica. Vidljivo je da 22% ispitanica nema seksualnu želju u trudnoći, dok je ona kao i u periodu prije trudnoće kod 25% ispitanica. Ipak, kod najvećeg broja ispitanica, njih 53% izražena je spolna želja u trudnoći.

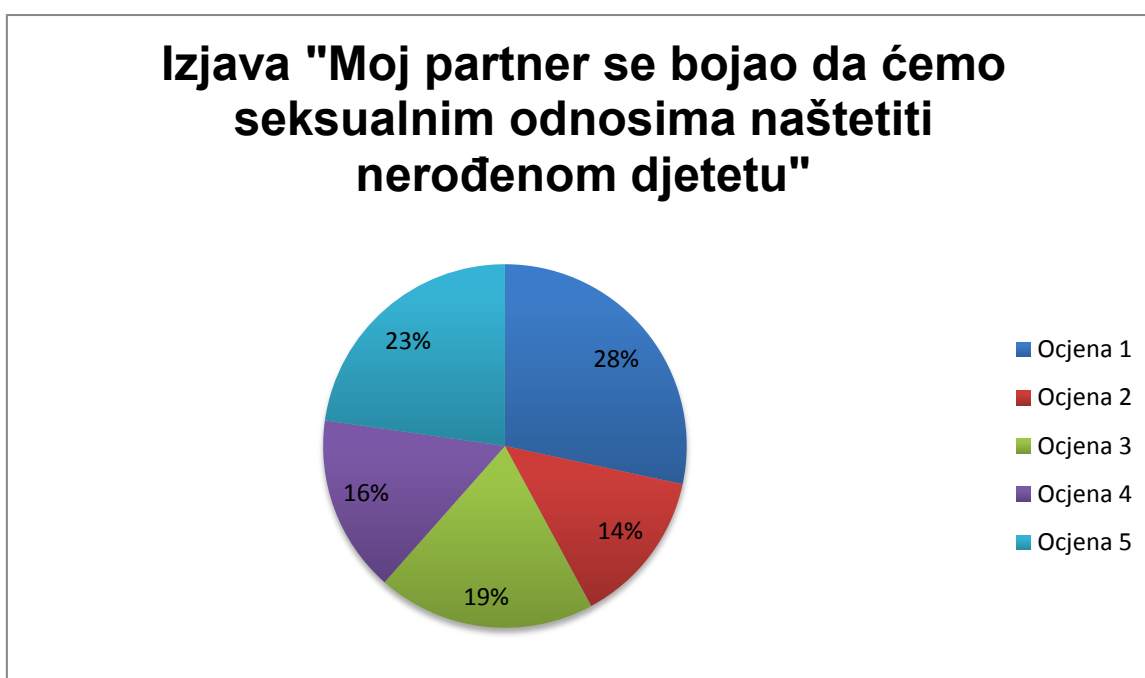
Slika 9. Ocjena ispitanica kod pitanja libida u trudnoći

Najveći broj ispitanica, njih 45% (N=159) nije se bojalo da će spolnim odnosom naštetiti nerođenom djetetu. Ipak, 22% ispitanica se bojalo spolnog odnosa što je prikazano na Slici 10.

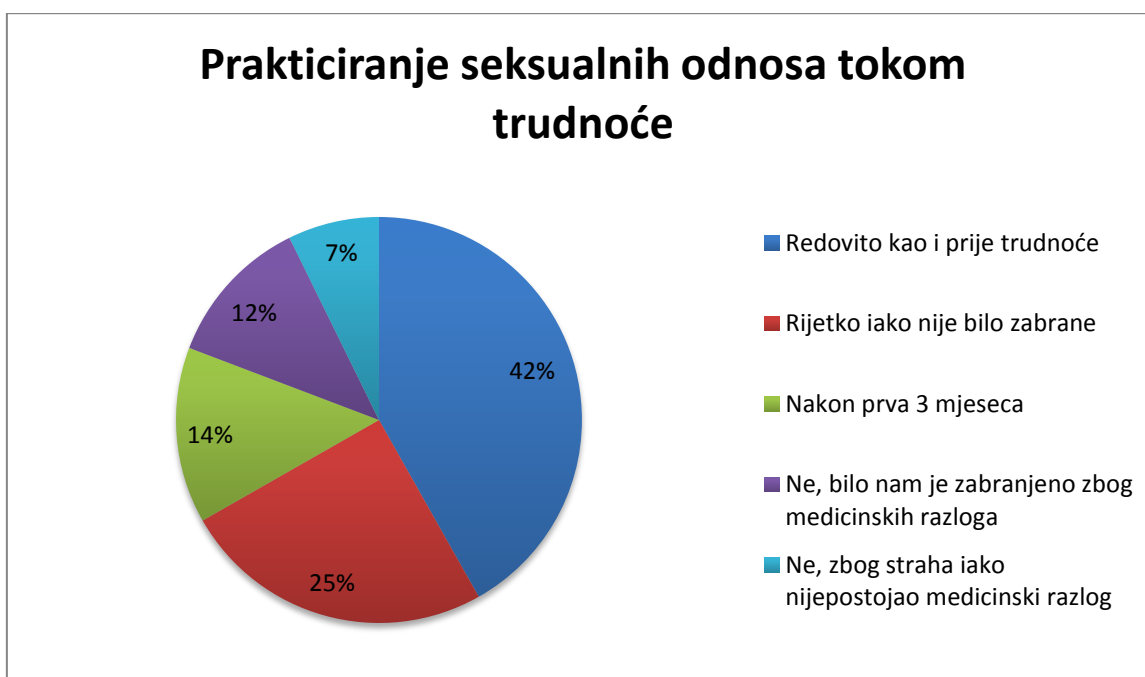
Slika 10. Ocjenjivanje ispitanica kod pitanja straha da će spolnim odnosima naštetiti nerođenom djetetu

Ukupno 39% (N=137) ispitanica izjavilo je da su se njihovi partneri bojali da će seksualnim odnosom u trudnoći naštetiti nerođenom djetetu (slika 11).

Slika 11. Ocjenjivanje od strane partnera kod pitanja straha da će spolnim odnosima naštetiti nerođenom djetetu

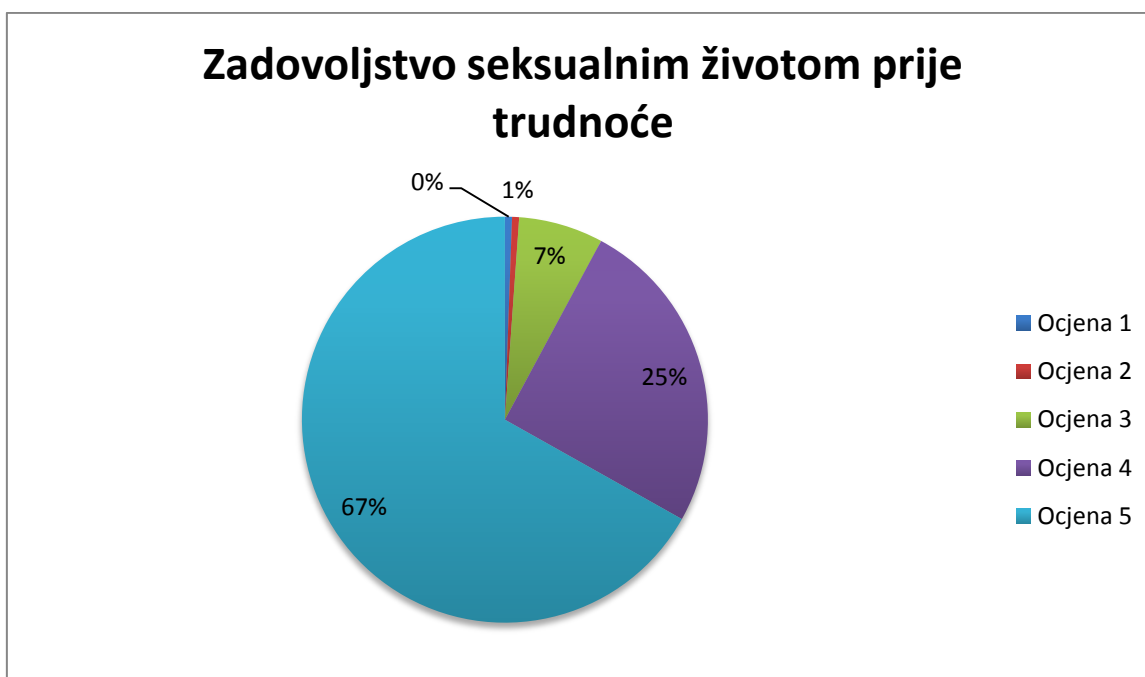
„Tijekom trudnoće smo prakticirali seksualne odnose“ je tvrdnja u kojoj su ispitanice mogle označiti više stavki. Ukupno 42% (N=161) ispitanica je redovito prakticiralo seksualne odnose kao i prije trudnoće. 25% (N=96) ispitanica je rijetko prakticiralo odnose, iako nije bilo zabrane. Njih 14% (N=54) je krenulo prakticirati seksualne odnose nakon prva 3 mjeseca trudnoće. Dok 12% (N=46) nije prakticiralo odnose zbog medicinskih razloga, a svega 7% (N=28) nije uopće prakticiralo seksualne odnose tijekom trudnoće zbog straha, iako nije postojao medicinski razlog za to (slika 12).

Slika 12. Prikaz učestalosti prakticiranja spolnih odnosa tijekom trudnoće

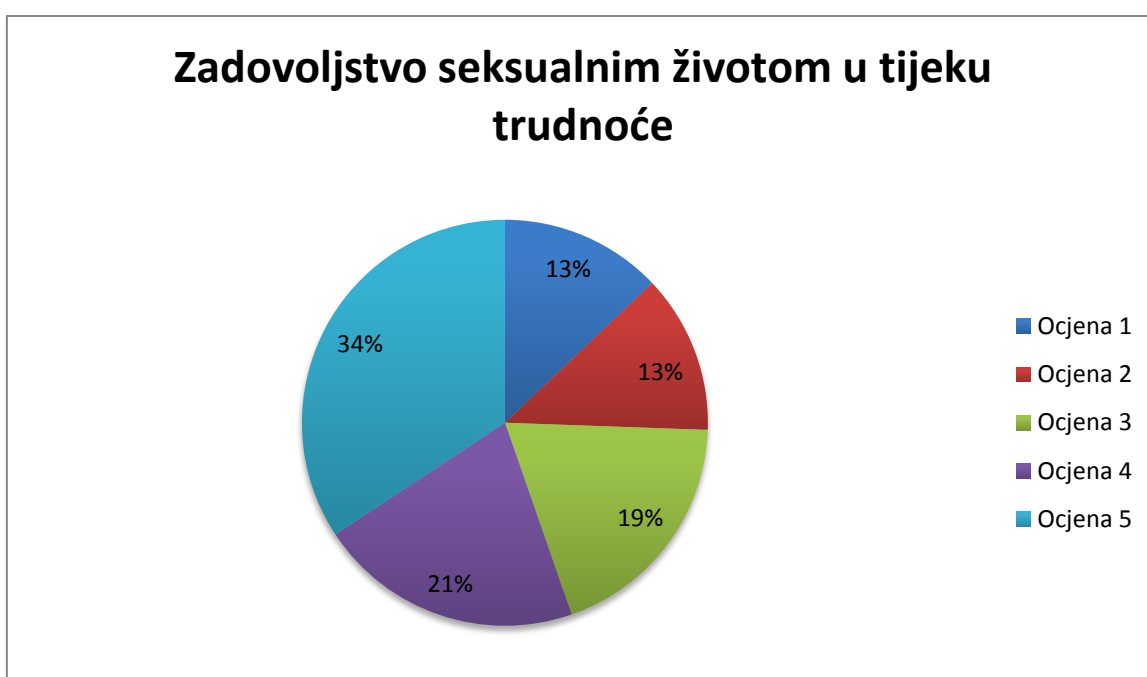

Na slici 13 je prikazano zadovoljstvo ispitanica sa svojim seksualnim životom prije trudnoće. Vidljivo je da svega 1% (N=4) ispitanica uopće nije zadovoljno svojim seksualnim životom prije trudnoće, dok je 7% (N=24) ispitanica srednje zadovoljno. Njih 25% (N=90) je zadovoljno svojim seksualnim životom prije trudnoće. Iako, najveći broj ispitanica, njih 67% (N=238) je u potpunosti zadovoljno svojim seksualnim životom prije razdoblja trudnoće.

Slika 13. Prikaz zadovoljstva ispitanica seksualnim životom prije trudnoće

Na Slici 14 je prikazano zadovoljstvo ispitanica sa svojim seksualnim životom u tijeku trudnoće. Vidljivo je da 13% (N=46) ispitanica uopće nije zadovoljno svojim seksualnim životom tijekom trudnoće, isti postotak 13% (N=45) ispitanica također nije zadovoljno. 19% (N=68) ispitanica je srednje zadovoljno svojim seksualnim životom tijekom trudnoće. Njih 21% (N=5) je zadovoljno svojim seksualnim životom tijekom trudnoće. Dok je 34% (N=122) ispitanica u potpunosti zadovoljno svojim seksualnim životom u periodu trudnoće.

Slika 14. Prikaz zadovoljstva ispitanica seksualnim životom tokom razdoblja trudnoće

5.RASPRAVA

Potreba za nježnošću, dodirima i seksualnim odnosima između dvije osobe koje se vole i pripremaju za skoro roditeljstvo je prirodna potreba kao i spavanje, odmaranje i zadovoljavanje fizioloških potreba. Ova tema ipak, nekako je i dalje u društvu na margini i o njoj se jako malo priča i još manje istražuje, a direktno utječe na kvalitetu života i samo uživanje u periodu trudnoće.

Rezultati provedenog istraživanja na prostoru Republike Hrvatske pokazali su da 53% ispitanica je imalo povećanu seksualnu želju (libido) tijekom razdoblja trudnoće, a seksualno zadovoljstvo im je bilo isto kao i prije trudnoće. Istraživanje „Sexuality and sexual activity in pregnancy“ (19) za cilj je imalo prikazati seksualno iskustvo žena u trudnoći i koliko su informirane o seksualnosti u tom periodu. Rezultati su pokazali da se smanjenje seksualne aktivnosti, spolnog odnosa i seksualne želje javlja kod mnogih žena kako tijekom trudnoće napreduje. Nadalje, u istraživanju „Sexuality during pregnancy“ (20) cilj je bio procijeniti promjene u seksualnim percepcijama od strane partnera, osjećaja straha i same privlačnosti tijekom spolnih odnosa, kakva je bila spolna aktivnost tijekom trudnoće, seksualna želja (libido) prije trudnoće i tijekom trudnoće žena, te koje se seksualne disfunkcije javljaju u tom razdoblju. Rezultati su pokazali da je prvo tromjesečje najčešće razdoblje spolnih odnosa. Smanjenje seksualne aktivnosti najviše se događalo tijekom trećeg tromjesečja (20). Rezultati istraživanja „Sexual behavior and activity in Chinese pregnant women“ (21) pokazali su da kineske trudnice imaju manje seksualnih aktivnosti i želje tijekom trudnoće. One i njihovi partneri su se bojali da će spolnim odnosima naštetiti fetusu. Neadekvatno znanje i pretjerana anksioznost su zasigurno važni čimbenici za značajno smanjenje seksualnosti kod kineskih parova.

Rezultati našeg istraživanja pokazali su da više od polovice ispitanica nije bilo straha da će prilikom spolnih odnosa naštetiti fetusu, dok je kod manjeg uzorka ispitanica ipak prevladavao strah s njihove strane i strane partnera. Više se partnera (39%) bojalo eventualnih posljedica prema nerođenom djetetu od ispitanica (22%). Strah od spolnog odnosa javio se kod četvrtine ispitanica, a seksualno zadovoljstvo bilo je nepromijenjeno kod većine žena, dok je seksualna želja ostala nepromijenjena. Zaključilo se da seksualno zadovoljstvo ostaje isto u trudnoći kao što je bilo i prije same

trudnoće unatoč padu seksualne aktivnosti tijekom trećeg tromjesečja. I žena i njezin partner zabrinuti su zbog komplikacija u trudnoći kao i posljedica spolnih odnosa. Većina žena želi razgovarati o ovim pitanjima sa svojim liječnikom, ali im nije ugodno pokrenuti tu temu (20).

Iz podataka dobivenih iz gore navedena tri istraživanja vidljivo je da se smanjenje seksualne aktivnosti najviše događalo kako je trudnoća sve više napredovala i tijekom trećeg tromjesečja. Kod parova se javljao strah od spolnih odnosa upravo zbog brige da ne naštete fetusu. Žene navode da im je seksualno zadovoljstvo i seksualna želja ostala ista u trudnoći kao što je bilo i prije trudnoće (19), dok kod nekih žena seksualna aktivnost i želja za spolnim odnosima se smanjivala kako je trudnoća napredovala (20,21).

Ukupno 63% naših ispitanica prakticiralo je spolne odnose 1 do više puta tjedno, dok samo 3% ispitanica ne prakticira spolne odnose zbog medicinskih razloga. Što je s ostalim ženama? Zašto ne uživaju u seksualnim odnosima u tijeku trudnoće? Koji su razlozi? Strah žene ili muškarca da ne ugroze nerođeno dijete? Ako ne postoji medicinska kontraindikacija nema potrebe za takvim strahom. U Republici Hrvatskoj je antenatalna zaštita izvrsno razvijena. Žene imaju i ginekološke preglede preko primarne zdravstvene zaštite, ne plaćaju dopunsko osiguranje u toku trudnoće, imaju dostupnu patronažnu službu te primalju u liječničkoj ordinaciji. Što znači da imaju sve preduvjete za dobivanje relevantnih informacija, a trudnoće se redovito prate i uspješno se detektiraju one rizične. Sve ovo nas upućuje na zaključak kako su žene nedovoljno educirane te da postoji sram i susprezanje o edukaciji na temu seksualnosti u trudnoći. Upravo je trudnoća razdoblje kada se partneri pripremaju za buduće roditeljstvo te je to period kada se jačaju partnerske veze, oksitocin koji je hormon sreće ali popularno zvan i hormon ljubavi pomaže ženi da osjeća sreću i radost, da uživa u radosnom iščekivanju te je i s te strane potrebno gledati na očuvanje tjelesne bliskosti partnera. Zdravstveno osoblje, u prvom redu primalje trebale bi evaluirati sve osnovne ljudske potrebe svake trudnice, i dati relevantne, znanstveno utemeljene informacije kako bi svaka žena, svaka trudnica maksimalno i opušteno mogla uživati u svojoj trudnoći.

6. ZAKLJUČAK

Seksualnost je skup emocija, stavova i vrijednosti i samim tim je divna i oplemenjujuća spoznaja kada je postavljen normalan, pozitivan stav partnera koji su dovoljno educirani i upoznati sa značenjem seksualnosti. Malo je znanja o tome koji stvarni čimbenici mogu utjecati na trudnoću i spolne odnose tijekom trudnoće jer je to još uvijek nedovoljno istraženo. Parove koji se pripremaju za roditeljstvo važno je educirati o spolnim odnosima tijekom trudnoće, i promjenama koje se događaju u tom razdoblju.

Iz provedenog istraživanja možemo zaključiti sljedeće:

1. Povećanu seksualnu želju (libido) ima 53% ispitanica tijekom razdoblja trudnoće.
2. Ukupno 78% ispitanica je zadovoljstvo svojim seksualnim životom u trudnoći.
3. Ukupno 63% ispitanica imalo je seksualne odnose sa svojim partnerima 1 ili više puta tjedno.
4. Ukupno 22% ispitanica se bojalo da će prilikom spolnih odnosa naštetiti fetusu, dok 39% partnera imalo taj strah.

Hipoteze istraživanja pokazale su se točnima. Žene su imale povećanu spolnu želju u vrijeme trudnoće. Žene i njihovi partneri osjećali su strah prilikom spolnih odnosa za vrijeme trudnoće u odnosu na period prije trudnoće.

Važno je educirati mlade ljude, ali i parove te razgovarati s njima o seksualnosti i prikazati im kako je to nešto prirodno i normalno. Posebno je važno posvetiti se onima koji se pripremaju na roditeljstvo i trudnoću. Potrebno im je približiti koje promjene trudnoća donosi kako za ženu tako i za njezinog partnera, te kako to razdoblje može utjecati na njihov seksualni život. Upoznati ih sa važnošću spolnih odnosa tijekom trudnoće, mogućim seksualnim disfunkcijama i promjenama i biti im na raspolaganju oko nejasnoća koje im se pojavljuju oko seksualnosti prije, tijekom i nakon trudnoće.

Ograničenja istraživanja: Provedena je samo deskriptivna analiza koja nam ne može dati odgovor na utjecaj sociodemografskih faktora na rezultate kao ni način zatrudnjivanja te broj prijašnjih trudnoća i/ili pobačaja.

7. LITERATURA

1. Gabud A. Sexuality during pregnancy. Sestrin glas/Nurs J,2014. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/183849> (11.5.2022.)
2. von Sydow K. Sexuality during pregnancy and after childbirth: a metacontent analysis of 59 studies. J Psychosom Res. 1999 Jul;47(1):27-49. doi: 10.1016/s0022-3999(98)00106-8. PMID: 10511419.(11.5.2022.)
3. Ciocca G, Zauri S, Limoncin E, Mollaioli D, D'Antuono L, Carosa E, et al. Attachment style, Sexual Orientation, and Biological Sex in their relationship with Gender Role. Sex Med, 2020. Dostupno na: <https://www.smoa.jsexmed.org/action/showPdf?pii=S2050-1161%2819%2930183-7>
4. Terrein-Roccatti N. PL-25 emotional and psychological expressions of the elements included in sexuality. J Sex Med, 2017. Dostupno na: [https://www.jsm.jsexmed.org/article/S1743-6095\(17\)30535-0/fulltext](https://www.jsm.jsexmed.org/article/S1743-6095(17)30535-0/fulltext) (12.5.2022.)
5. Bijelić N, Hodžić A, Lapčević A. Seksualnost. 2010. Dostupno na: <http://www.sezamweb.net/hr/seksualnost/> (12.5.2022.)
6. Havelka Meštrović A, Havelka M. Zdravstvena psihologija, Naklada slap, 2020.
7. Dražančić A. i sur. Porodništvo, Zagreb, Školska knjiga, 1999.
8. Habek D. Ginekologija i porodništvo, Medicinska naklada Zagreb, 2013.
9. Kuvačić I. Porodništvo, Medicinska naklada, grad Zagreb, 2009.
10. Dumančić S. Spolnost. Portal za seksualnu edukaciju, 2010. Dostupno na: <http://www.edusex.org/reproduktivno-zdravlje/spolnost.html> (14.5.2022.)
11. Boras S. Prvi ginekološki pregled. PLIVA zdravlje. Žensko zdravlje: Prvi ginekološki pregled. Dostupno na: <https://www.plivazdravlje.hr/aktualno/clanak/25994/Prvi-ginekoloski-pregled.html> (6.6.2022.)
12. Buljan Flander G, Karlović A, Klapan A, Prvčić I, Rister M, Sarađen M. Seksualni razvoj djeteta., Poliklinika za zaštitu djece i maldiv, Zagreb, 2004.

Dostępno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/publikacije/spolni-razvoj-djeteta/> (6.6.2022.)

13. Branecka-Woźniak D, Wójcik A, Błażejewska-Jaškowiak J, Kurzawa R. Sexual and Life Satisfaction of Pregnant Women. *Int J Environ Res Public Health*. 2020. Dostępno na : <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32823797/> (14.5.2022.)

14. Holtzman LC. Sexual practices during pregnancy. *J Nurse-Midwifery*. 1976. Dostępno na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0091218276900793?via%3Dihub> (14.5.2022.)

15. Perkins RP. Sexuality in pregnancy: what determines behaviour? *Obstet Gynecol*.1982. Dostępno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/7078864/> (14.5.2022.)

16. Dwarica DS, Collins GG, Fitzgerald CM, Joyce C, Brincat C, Lynn M. Pregnancy and Sexual Relationships Study Involving wOmen and meN (PASSION study). *J Sex Med*,2019. Dostępno na: [https://www.jsm.jsexmed.org/article/S1743-6095\(19\)31158-0/fulltext](https://www.jsm.jsexmed.org/article/S1743-6095(19)31158-0/fulltext) (16.5.2022.)

17. Solberg DA, Butler J, Wagner NN. Sexual behavior in pregnancy. *N Engl J Med*. 1973. Dostępno na: <http://dx.doi.org/10.1056/NEJM197305242882105> (16.5.2022.)

18. Fernández-Carrasco FJ, Rodríguez-Díaz L, González-Mey U, Vázquez-Lara JM, Gómez-Salgado J, Parrón-Carreño T. Changes in sexual desire in women and their partners during pregnancy. *J Clin Med*.2020. Dostępno na: <https://www.mdpi.com/2077-0383/9/2/526/htm> (16.5.2022.)

19. Bartellas E, Crane JM, Daley M, Bennett KA, Hutchens D. Sexuality and sexual activity in pregnancy. BJOG. 2000. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10955426/> (25.5.2022.)
20. Pauleta J. R, Pereira N. M, Graça LM. Sexuality during pregnancy. J Sex Med.2010. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/19845548/> (25.5.2022.)
21. Fok WY, Chan LY, Yuen PM. Sexual behavior and activity in Chinese pregnant women. Acta Obstet Gynecol Scand. 2005. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/16167907/> (25.5.2022.)

8. ŽIVOTOPIS

Osobni podatci:

Ime i prezime: Josipa Škugor

Adresa stanovanja: Bilice, Novo Naselje 44, 22000 Šibenik

Datum rođenja: 07.03.2001.

Kontakt telefon/broj mobitela: 095 887 3509

E-mail adresa: josipa0703@hotmail.com

Obrazovanje:

2015. – 2019. Medicinska škola Šibenik, Šibenik

Smjer: Farmaceutski tehničar

2019. – 2022. Preddiplomski sveučilišni studij Primaljstva

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Split

Ostale informacije:

Poznavanje engleskog jezika (izvrsno u govoru i pismu), te njemačkog jezika (osnovno u govoru i pismu)

Poznavanje računalnih sposobnosti MS Office (Word, PPT)

9.PRILOZI

Prilog 1. Anketa „Seksualnost u trudnoći“

Seksualnost u trudnoći

Poštovana mama,
ovo istraživanje se provodi kako bi se ispitala iskustva žena vezana uz seksualnost u trudnoći, a u svrhu pisanja završnog rada na Sveučilišnom preddiplomskom studiju primaljstva Sveučilišta u Splitu.

Na postavljena pitanja potrebno je odgovoriti iskreno, nema točnih i netočnih odgovora, a sudjelovanje je potpuno anonimno.

Za izradu upitnika služili smo se dostupnom literaturom vezanom uz temu.

Sudjelovati mogu sve punoljetne žene koje su rodile u 2020. i/ili 2021. godini, koje imaju partnera ili supruga.

Za sve dodatne informacije stojimo vam na raspolaganju i unaprijed zahvaljujemo na sudjelovanju.

S poštovanjem,
Josipa Škugor, studentica
Matea Dolić, mentorica mdolic@ozs.unist.hr

Suglasna sam sa sudjelovanjem u istraživanju. *

Da

Ne

Napišite koje godine ste rođeni, samo broj. Npr. 1991 *

Tekst kratkog odgovora

S koliko godina ste dobili prvu menstruaciju (napisati samo broj godina, npr. 13) *

Tekst kratkog odgovora

Prosječan razmak između dviju menstruacija? Napisati samo dane, npr. 28. *

Tekst kratkog odgovora

Koliko ste imali trudnoća. Napisati samo broj, npr. 3 *

Tekst kratkog odgovora

Koliko ste imali poroda? Napisati samo broj, npr. 2 *

Tekst kratkog odgovora

Koliko ste imali pobačaja, spontanih ili namjernih? Napisati samo broj, npr. 0 *

Tekst kratkog odgovora

Način zatrudnjivanja *

- Prirodnim putem, planirana trudnoća
- Prirodnim putem, neplanirana trudnoća
- Potpomognutom oplodnjom

Godina u kojoj ste bili trudni (ako ste bile trudne i 2020. i 2021. godine, odgovarajte u ovom istraživanju samo za zadnju trudnoću)

- 2020.
- 2021.

Napišite broj godina života u kojoj ste bili trudni. Napišite samo broj, npr. 30 *

Tekst kratkog odgovora

Označite svoj status. *

- Imam partnera, ne živimo zajedno
- Živim s partnerom
- U braku

Imam seksualnu želju i uživam u spolnim odnosima. *

Uopće se ne slažem   1   2   3   4   5   Slažem se u potpunosti

Koliko često imate spolne odnose *

- Svaki dan
- 2-3 puta tjedno
- 1 tjedno
- 1-2 puta u mjesecu
- 3-4 puta u mjesecu
- 1 mjesečno
- Ostalo...

Zadovoljna sam partnerom u svakom pogledu pa i seksualnom. *

Uopće se ne slažem.   1   2   3   4   5   Slažem se u potpunosti.

Zadovoljna sam svojim seksualnim životom. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Moj partner je zadovoljan s našim seksualnim životom. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Libido u trudnoći (seksualna želja) mi je bio: *

	1	2	3	4	5	
Smanjen u potpunosti	☐	☐	☐	☐	☐	Nikada veći

Bojala sam se da ćemo seksualnim odnosima naštetiti nerođenom djetetu.

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

Moj partner se bojao da ćemo seksualnim odnosima naštetiti nerođenom djetetu. *

	1	2	3	4	5	
Uopće se ne slažem	☐	☐	☐	☐	☐	Slažem se u potpunosti

U toku trudnoće prakticirali smo seksualne odnose. Može se označiti više stavki: *

- Nakon prva 3 mjeseca
- Redovito kao i prije trudnoće
- Rijetko iako nije bilo zabrane
- Ne, zbog straha iako nije postojao medicinski razlog
- Ne, bilo nam je zabranjeno zbog medicinskih razloga

Označite zadovoljstvo seksualnim životom prije trudnoće. *

	1	2	3	4	5	
Nedovoljan	☐	☐	☐	☐	☐	Izvrstan

Označite zadovoljstvo seksualnim životom u tijeku trudnoće. *

	1	2	3	4	5	
Nedovoljan	☐	☐	☐	☐	☐	Izvrstan